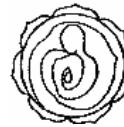

Hifa-Ro

INFO

2005

anul III évf.

nr. 10 szám

Trimestru II negyedév

Segítség Mindenkinek - Ajutor pentru Toți

A Hifa-România Segítség Mindenkinek Egyesület negyedévi ingyenes hirlapja - Ziarul trimestrial gratuit al Asociației Hifa-România Ajutor pentru Toți

II János Pál papa üzenetei / Mesajele papei Ioan Paul al II-lea 1920-2005

A békéről

„Ne engedd, hogy legyőzzön a rossz, hanem te győzd le a rosszat jóval” (Róm 12,21). Az Apostol által megfogalmazott távlat egyértelművé tesz egy mély igazságot: a béke hosszú és fáradtságos küzdelem eredménye, amely elhozza a jó győzelmet a rossz felett. Szembesülve számtalan testvérgyilkosság drámájával, amely a világ különböző pontjain zajlik, látván azt a mérhetetlen szenvédést és igazságatlanságot, amely ezekből származik, nincs más választásunk, mint az Apostol tanítására hallgatva „utálni a rosszat, és ragaszkodni a jóhoz” (vö. Róm 12,9).

A béke olyan érték, amelyet csak a jóval lehet előmozdítani. Érték a személyek, a családok, a föld nemzetei és az egész emberiség javára, jóllehet védeni és munkálni kell azáltal, hogy a jót vásztsuk, és azt tesszük meg. Ezáltal érthatóvá válik az Apostolnak egy másik igazsága is: „Ne feleljetek senkinek rosszal a rosszért” (Róm 12,17). Az egyedüli lehetőség, hogy a gonosz ördögi köréből kiszabadulunk, csak az lehet, hogy megfogadjuk Szent Pál szavait: „Ne engedd, hogy legyőzzön a rossz, hanem te győzd le a rosszat jóval” (Róm 12,21).

A szeretetnek egy új formáját kell megélnünk ahhoz, hogy az Evangélium reménységét tudjuk sugározni a világ számára.

(Béke Világnapjára (2005. január 1.) Vatikán, 2004. december 8.)

A szenvédésről

A szenvédés hozzátarozik az ember történelmi helyzetéhez, hogy azt meg kell tanulnia elfogadni, illetve felülemelkedni rajta. De hogyan is történetne meg ez másképp, mint Krisztus keresztyének kegyelmei által?

Az az emberi szenvédés, amely Krisztus szenvédésével egyesül, az üdvösség eszközévé válik. Ezért mondhatja a hívő Szent Pállal együtt: „Most pedig örömest szenvedekek érteket, és kiegészítem testemen azt, ami hiányzik Krisztus szenvédéseiből, testének, az Egyháznak javára” (Kol 1,24). A hittel elfogadott szenvédés az Úr megváltói szenvédésének misztériumába vezető kapu.

Segítsen minden keresztyén abban, hogy tanúságot tegyük arról, hogy a fájdalomra, a szenvédésre és a halálra az egyetlen hiteles válasz Krisztus, a mi Urunk, aki meghalt és feltámadt értünk.

(Betegek XII. Világnapjára)

A szenvédés olyan mély, mint maga az ember, éppen, mert feltártja az emberi mélységeket, sőt, valamiképpen túl is mutat rajtuk. Úgy véljük, a szenvédés az ember transzcendenciájához tartozik.

(Betegek XII. Világnapjára)

Suferința este la fel de adâncă ca înșuși omul, pentru că descoperă abisurile omenești, ba chiar trece dincolo de ele. Credem că suferința aparține transcenței umane.

Despre pace

„Nu te lăsa biruit de rău, ci biruiește răul prin bine” (Romani 12,21). Perspectiva formulată de Apostol, subliniază un adevăr fără echivoc: pacea este rezultatul unei lupte istovitoare și de lungă durată, care aduce victoria binelui asupra răului. Confruntându-ne cu drama fratricidului, care are loc în diferite colțuri ale lumii, văzând acea suferință fără de margini ca rezultat al acestuia, nu avem altceva de ales, decât ascultând învățătura Apostolului: „sie-vă groază de rău, și lipiți-vă tare de bine.” (Romani 12,9)

Pacea este o valoare, care poate fi promovată numai prin bine. Este o valoare spre beneficiul persoanelor, familiilor, a națiunilor și al întregii omeniri, trebuie apărată și acționată prin faptul că alegem și facem binele. Astfel va deveni lesne de înțeles un alt adevăr al Apostolului: „Nu întoarceți nimănui rău pentru rău” (Romani 12,17). Singura posibilitate de a scăpa din cercul diabolic al răului este ascultarea cuvintelor Sfântului Pavel: „Nu te lăsa biruit de rău, ci biruiește răul prin bine.” (Romani 12,21).

Trebue să trăim o nouă formă a dragostei ca să putem radia speranța Evangheliei în lumea întreagă.

(Vatican, 8 decembrie 2004, de Ziua Mondială a Păcii)

Despre suferință

Suferința ține de situația istorică a omului, trebuie să fie în stare să o accepte și să se ridice deasupra ei. Dar cum s-ar putea realiza acestea altfel, decât prin grațile crucii lui Cristos?

Acea suferință omenească care se unifică cu suferințele lui Cristos, devine un mijloc al grației. De aceea poate rosti credinciosul împreună cu Sfântul Pavel: „Mă bucur acum în suferințele mele pentru voi; și în trupul meu, împlinesc ce lipsește suferințelor lui Hristos, pentru trupul Lui, care este Biserica” (Coloseni 1,24). Suferința acceptată cu credință este poarta către misteriul suferinței măntuitoare a Domnului.

Să-l ajute pe fiecare creștin ca să depună mărturie despre faptul că singurul răspuns autentic la durere, suferință și moarte este Cristos, Domnul nostru, care a murit și a înviat pentru noi.

(De cea de XII-a Zi Mondială a Bolnavilor)

Suferința este la fel de adâncă ca înșuși omul, pentru că descoperă abisurile omenești, ba chiar trece dincolo de ele. Credem că suferința aparține transcenței umane.

Az ember „rendeltetése” az, hogy számos területen meghaladja önmagát. Erre szól rejtté értelmű hivatása, e területek egyike a szenvédés.

A fájdalom, különösen a fizikai, természeten megszokott jelenség az állatvilágban is. De csak a szenvédő ember tudja, hogy szenved; csak ő kérdezi meg, miért. S emberként még keservesebben szenved, ha nem talál kielégítő választ. *Nehéz kérdés ez, akárcsak a másik, vele rokon kérdés, az, amely a rosszra irányul. Miért van a rossz? Miért van rossz a világban? Amikor ezt kérdezzük, valamiképpen a szenvédésre is minden rárérdezünk. A kérdés Jób könyvében fogalmazódott meg a legélesebbben.*

Az Újszövetség tanúi - ezekkel s más szavakkal - a Krisztus szenvédése árán véghezvitt megváltás nagyságáról szólnak. A Megváltó az ember helyett s az emberért szenvendett. Minden egyes ember részesül a megváltásban. S mindenki *meghívást kapott arra is, hogy részt valljon a szenvédésből*, amely által a megváltás végbement. Abban a szenvédésben való részesedésre hivatott, amely révén minden emberi szenvédés is megváltást nyert. Krisztus, minden szenvédése által megváltotta az embert, vele együtt a szenvédést is a megváltás szintjére emelte. Így az emberek a maguk szenvédésével együtt Krisztus megváltó szenvédéséből is részt kaphatnak.

Salvifici doloris kezdetű apostoli levele: Az emberi szenvédés kereszteny értelméről

A fiatalokhoz

Kedves fiatalok, egyedül Jézus ismeri a szíveteket, legmélyebb vágyaitokat. Egyedül Ő, aki mindenkor szeretett titeket (vö. Jn 13,1), képes beteljesíteni vágyaitokat. Az örök élet szavai nála vannak, szavak, melyek értelmet adnak az életnek. Krisztuson kívül senki nem adhat nektek igaz boldogságot. Mária példáját követve mondjátok ki öneki feltétel nélküli „igen”-eteket. Ne hagyatok helyet életetekben sem az önzésnek, sem a lustaságnak.

Üzenete a fiatalokhoz a XVIII. Ifjúsági Világnapra

A család az Egyház útja

E számos út közül a *család az első és a legfontosabb*: egy olyan általános, mégis különleges út, mely egyetlen és megismételhetetlen, mint ahogyan megismételhetetlen minden ember; olyan út, melytől az emberi lét nem képes elszakadni. Az ember ugyanis rendes körülmények között családban jön a világra, s mondhatjuk, hogy emberi létezés szüksége van a családra. Ha a család hiányzik, a világra jövő személyben fájdalmas hiány támad, mely teherként kíséri egész életét.

A család forrása az a szeretet, mellyel a Teremtő átöleli a teremtett világot, miként ez a Teremtés könyvében leírt *kezdetben* megmutatkozott. Az evangéliumban Jézus véglépp megerősít ezt: „Isten úgy szerette a világot, hogy egyszülött Fiát adta érte” Jn 3,16 Az egyszülött Fiú, aki egylényegű az Atyával, „Isten az Istantól és Világosság a Világosságtól”, a *család által lépett be az emberi történelembe*: A megtestesüléssel Isten Fia bizonyos módon minden emberrel eggyé vált.

Levele a Családokhoz 1994-ben, a Család Évében

A gyerekekől

Milyen fontos Jézus szemében a gyermek! Egyenesen azt mondhatnánk, hogy az evangéliumot mélységesen átjárja a gyermek igazsága. Igen, összességeben akár „ha nem térik meg és nem lesztek olyanok, mint a gyermekek, nem mentek be a mennyek országába”? Csak nem a gyermeket állítja oda Jézus példaképül a felhőtök elő is? A gyermekben van valami, ami sose hiányozhat abból, aki be akar jutni a mennyek országába. A mennyország azoké, akik olyan egyszerűek, mint a gyermekek; azoké, akiket előlt a bizonalm és a teljes önrátadás, a jóság és tisztság, mint a gyermekeket. Csak az ilyenek találhatnak Istenben attyára, és lehetnek a maguk részéről Jézus által Isten gyermekéivé.

A Szentatya karácsonyi levele a Gyermekekhez 1994-ben, a Család Évében

Összeállította: Fehér Árpád, Udvarhely

Menirea omului este ca într-o serie de domenii să se autodepășească. Despre aceasta vorbește menirea lui ascunsă, unul din domenii este suferința.

Durerea, în special cea fizică, este un fenomen obișnuit și în lumea animalelor, dar numai omul suferind este conștient de faptul că suferă, numai el înțrebă de ce. Ca om suferă mai cumplit, dacă nu găsește un răspuns satisfăcător. Este o întrebare grea, ca și cealaltă, înrudită cu aceasta, aceea care se referă la rău. De ce există rău? De ce există rău în lume? Când întrebăm aceasta de fapt se conturează și întrebarea despre suferință. Întrebarea s-a formulat cel mai bine în carte lui Iov.

Martorii Noului testament-cu astfel de cuvinte și cu altelegrăiesc despre măreția măntuirii desăvârșită prin suferință lui Cristos. Măntuitorul a suferit în locul omului și pentru om. Fiecare om în parte beneficiază de măntuire și fiecare a fost invitat să asume o parte din suferință prin care a avut loc măntuirea. Este menit să ia parte la acea suferință, prin care fiecare suferință omenească și-a căstigat măntuirea. Cristos, în timp ce prin suferință proprie a măntuit omul, a ridicat suferința însăși la rang de măntuire. Astfel oamenii împreună cu suferința lor, au putut fi părtăși la suferința lui Cristos.

Scrisoarea apostolică, care începe cu Salvifici doloris: despre sensul suferinței omenești

Pentru tineri

Stimați tineri, singur Isus vă cunoaște inimile, dorințele voastre cele mai profunde. Singur El, care până la moarte v-a iubit (vezi Ioan 13,1) este capabil să vă îndeplinească dorințele. Cuvintele vieții vesnice sunt la El, cuvinte care dau sens vieții. În afară de Cristos nimici nu vă poate dărui fericirea adevărată. Urmând exemplul Mariei spuneți-I „da” fără condiții. Nu lăsați loc în viața voastră nici egoismului nici lenei.

Mesajul către tineri la cea de a XVIII-a Zi Mondială a Tineretului.

Familia este drumul Bisericii

Dintre toate aceste drumuri familia este primul și cel mai important: este un drum general și totuși exceptionál, care este unic și nu se poate repeta, precum fiecare om este de nerepetat, este un drum de care existența umană nu se poate separa. Omul în condiții normale vine pe lume într-o familie și putem afirma că pentru existența sa are nevoie de familie. În caz că lipsește familia, în persoana care vine pe lume, apare o lipsă dureroasă, care-l însostește ca o povară toată viața.

Izvorul familiei este dragostea cu care Creatorul îmbrățișează lumea creată, precum aceasta este prezentată în carteza Genezei. În Evanghelie Isus confirmă acesta: „Dumnezeu a iubit într-atât lumea, încât și-a dat unicul Fiu pentru ea.” (Ioan 3,16). Fiul unic, care este de aceeași esență cu Tatăl, „este Dumnezeu din Dumnezeu și Lumină din Lumină”, prin familie a intrat în istoria omenirii: Prin încorporare Fiul lui Dumnezeu într-o oarecare măsură s-a făcut una cu fiecare om.

Scrisoarea lui către Familii în anul 1994, în anul Familiei

Despre copii

Cât de important este în ochii lui Isus copilul! Am putea confirma că Evanghelia este pătrunsă de adevărul copilului. Da, în esență „vă veți converti ca un copil și de nu veți fi ca copiii, nu veți intra în Împărația Cerului”? Doar nu îi șează Isus pe copii drept exemplu pentru adulți? În copii există ceva, ce nu-i poate lipsi acelui care vrea să ajungă în Împărația Cerului. Împărația Cerului apartine acelora care sunt atât de simpli ca copii, acelora pe care îi cuprinde încrederea și dăruirea totală, bunătatea și curățenia, ca și pe copii. Numai astfel de persoane își vor afla în Dumnezeu Tatăl și pot deveni prin Isus copiii lui Dumnezeu.

Scrisoarea de Crăciun a Sfântului Părinte către copii în anul 1994, anul Familiei

*Întocmit Fehér Árpád Odorheiu-Secuiesc.
Traducere Fall Gizella*

Holtában is békeharcos
In memoriam II János Pál

Mindig tudta, mi a fontos,
Holtában is békeharcos,
Egy remegő öreg, gyöngé volt a teste,
De lángolt ifjú lelke és szíve.

Utolsó szava is az ifjakhoz szólott
Nagy titok az, mellyel sok-sok ifjút vonzott,
Fáradt teste pihen piros köntösében,
Körötte a sok nép gyászkönnyel szemében.

Legyetek derűsek, én is az vagyok,
Sok mindenről együtt reátok ezt hagyoak,
Derűért, békéért, harcolt a világban,
Világ gondját vitte Hozzád, Uram, hő imában.

S az, aki oly gyöngén, lassacsán tipegett,
Kegyelmednek karján Jézus, Tehozzád érkezett,
Sok nemes tettének, most jutalmát kapja,
Lesz-e az egyháznak még ilyen főpapja?!

Csorba István Szék / Sic 6 április 2005 áprilie 6

Lengyelországban / În Polonia

❖❖❖❖

Az idő múlik, az emlékek megmaradnak / Vremea trece, amintirile rămân
IV.

(folytatás az előző számóból)

A csodálatos rövid vakáció után, szintén Józsi autójában, visszatértem a szanatóriumba, hogy folytassuk a tevékenységet, amely mindenünknek, gyerekeknek és asszisztenseknek, egy fárasztó napi programot jelentett, amely így festett: reggel 6 és 8,30 között zajlott az ébresztő, zuhanyzás, öltözökötés, reggeli, minden esetenként több-kevesebb segítséggel, a tizenhárom 6 és 12 év közötti gyerek betegségétől függően (megjegyezném, hogy én vagyis Coty, a Cotler családnévből származó becenév, voltam a legnagyobb életkorra és növésre is). Utána két órán át következett a gyógytorna, amely különböző gyakorlatokból állt, mindenki betegségétől függően, aztán egy fél óra szünet, amely alatt megkaptuk a mindenki által nagyon várt tizőröt, aztán újabb torna következett egészen 13 óráig. Ekkor ebédelünk, amely minden hétköznap volt: leves, főétel és egy kitűnő desszert. Az ebéd másfél órán át tartott, mert nekünk meg kellett próbálnunk egyedül enni, hogy megszokjuk az ehhez tartozó reflexszériu mozdulatokat: a kanalat, a villát, a csészét a szájhoz viinni, elkerülhetetlenül sok ételt ejtettünk le a földre, de volt bőven és ebéd után a takarítónó minden feltakarított.

Ebéd után két óra pihenés következett, amely nekem ellazulást jelentett, míg a többi gyerek aludt olvastam, vagy zenét hallgattam, amely már akkor lelkí táplálék volt számomra, enélküli életem és lelkem bizonyára szégyenyebb lett volna. Ami engem illet, ez alatt a két óra alatt, amelyet aktív pihenéssel töltöttem, mert zenehallgatáson és olvasáson kívül más elfoglaltságom is akadt, például ruhamosás, pólók és két tréning nadrág, melyeket otthonról hoztam magammal, a fűrőben mostam egy széken ülve és közben jól szórakoztam, mert tulajdonképpen mindenki kapott reggelente tiszta ruhát, de magas növésemre való tekintettel az én méretemre valót nem találtak, mindenki válogatnatom kellett a pólók, de különösen a nadrágok közül, de mind rövidnek bizonyultak, így gyakran ütöttem meg a lábaim. Miután 16,30-kor megkaptuk az uzsonnát, valami édességet, elkezdődött az iskolai oktatás azok számára, akik valamiként tudtak írni olvasni, míg mások kézimunkázottak, azon elgondolás alapján, hogy mindenki alkotó tevékenységet folytathasson betegségétől függetlenül.

Ez alatt a két és fél óra alatt, vacsoráig, egy asszisztens segítségével nehéz fizikai gyakorlatot végeztem, amely mindenkitők számára fárasztó

(continuare din numărul anterior)

După aceea minivacanță nemaipomenită ne-am întors tot cu Józsi cu mașina la sanatoriu pentru a ne apuca de treabă, o treabă ce însemna pentru noi toți, copii și asistenți în același timp, un program zilnic extrem de solicitant care arăta cam aşa: de la ora 06:00 până la 08:30 deșeptarea, dușul, îmbrăcarea, micul dejun, toate astea facute de la caz la caz cu mai mult sau mai puțin ajutor, în funcție de cât de gravă era boala fiecăruia din cei 13 copii cu vârstă cuprinse între 6 și 12 ani, (aici trebuie să fac precizarea că eu, adică „Coty” aşa cum m-au poreclit după numele de familie Cotler, eram cel mai mare atât ca vîrstă cât și ca statură), după aceea urmău două ore de gimnastică recuperatorie care constă în felurite exerciții fizice depindea de gradul de handicap ce-l aveam fiecare, după care urma o pauză de o jumătate de oră unde primeam o mică gustare foarte așteptată de toți, urmată de o altă repriză de gimnastică până la ora 13:00 atunci când serveam prânzul, un prânz alcătuit întotdeauna din trei feluri bine proporționate de mâncare adică: supă, felul doi, și un delicios desert. Prânzul dura aproximativ o oră și jumătate, astă datorită faptului că fiecare dintre noi, copiii, trebuia pe cât posibil să mânăcăm singuri pentru a ne obișnuia cu acele reflexe de a duce la gură lingura, furculita sau cana, nu conta că în mod inevitabil dădeam pe jos o bună parte din mâncare pentru că era destulă, și după ce terminam venea femeia de serviciu ce strângea imediat toate resturile.

După masa de prânz urmău două ore de odihnă care pentru mine însemnau ore de relaxare, în timp ce ceilalți copii dormeau, eu ori citeam, ori ascultam muzică, care încă de pe atunci constituia o hrană sufletească fără de care viața și spiritul mi-ar fi fost cu siguranță cu mult mai sărac (...). În timpul celor două ore de odihnă activă în ceea ce mă privește, pentru că în afara de a asculta muzică și de a citi, mai aveam și alte activități cum ar fi de exemplu spălatul hainelor ce le aduceam de acasă, niște tricouri și două perechi de pantaloni de trening pe care le spălam în baie normal, lângă chiuvetă acolo unde stăteam pe un scaun și mă distraham de minune, pentru că de altfel ne dădeau haine curate în fiecare dimineață, atâtă doar că pentru mine nu se prea găseau din cauza staturii mele și mai mereu aveam probleme în găsirea unor tricouri și în special a pantalonilor ce erau scurți, iar mie nu-mi placeau, pentru că mă loveam la

volt: hanyattfekve a lábaimra protézist helyeztek, melynek segítségével (lábaim) nyújtva maradtak, ez a protézis tulajdonképpen egy kettévágott p.v.c. cső volt, amelyet felmelegítve egy falábra helyeztek és lábformára alakítottak, melyet aztán bőr szíjak segítségével a lábaimra illesztettek, így hát ezen egyszerű *kellékekkel* képes voltam egy pár robotot utánzó lépést tenni, az asszisztenzs előttem állt, a vállaimat fogta, mikor ő hátra lépett, én egy lépést tettem előre, ez így folytatódott addig, amíg bírtam, akkor kissé megálltunk, szünetet tartottunk, aztán kezdtük előlről.

Két órai nehéz megherhelés után, levettem a protézist, a lábaimat alig éreztem, pár percig még el voltak zsbabadvá, majd helyrejöttek.

19 órakor érkezett a várva várt kitűnő vacsora, amely feledtette a nap minden nehézségét. Következett a zuhanyozás és 20,30-kor villanyoltás. A lefekvés az én esetben későn történt, mert engedélyem volt arra, hogy amennyiben kedvem tartja, és nem vagyok túl fáradt, átmehetek a szomszéd terembe filmet vagy fotbalmérkőzést nézni. Amennyiben nem volt jó másor a TV.-ben, sakkoltunk jó barátommal Norberttel, aki azon kevés asszisztensek közé tartozott, aikik éjjeli ügyeletet vállaltak, vagy otthonról hozott Jules Verne könyveket olvastam. Elég rövid idő alatt sikerült megtanulnom magyarul olvasni, ami lehetővé tette, hogy bővítsem olvasási lehetőségeimet vagy beszélgessek az éjjeli ügyeletessel addig, amíg majd becsukódtak szemeim a fáradtságtól, és le nem feküdttem.

*CotlerCristian Attila
(fordította Fall Gizella)*

picioare. La ora 16:30 după ce mai luam o mică gustare care constă în ceva dulce, indiferent ce, începea un fel de program școlar pentru cei ce puteau căt de căt să scrie sau să citească, iar pentru ceilalți un program de lucru manual, ideea fiind aceea ca fiecare să aibă o ocupație creativă indiferent de bolile de care sufeream. În acest interval de timp de două ore și jumătate până la cină eu făceam separat, ajutat de către o asistentă, niște exerciții destul de dificile pentru amândoi adică: mai întâi mă punea în poziția culcat pe spate pentru a-mi putea atașa la picioare niște proteze pentru a le ține întinse, aparate ce nu erau altceva decât niște tuburi din p.v.c. tăiate în două care după ce erau încălzite erau mulțate după forma unui picior de lemn și erau prinse de picioare cu niște curele de piele în partea de sus și de jos, iar genunchii erau prinși firește cu un fel de genunchere făcute din piele și pânză, ei bine, cu aceste foarte simple *accesorii* puteam face cățiva pași de robot cu ajutorul asistentei ce stătea în fața mea și mă ținea de umeri, iar când ea făcea un pas în spate eu făceam în mod simultan un pas în față, și tot aşa până când simteam că nu mai pot, atunci ne opream și făceam o scurtă pauză după care o luam de la capăt.

După aproape două ore de muncă destul de grea și istovitoare în momentul când le dădeam jos nu-mi simteam aproape deloc picioarele din cauza că mușchii și tendoanele erau amortite câteva minute bune, însă totul revenea la normal. La ora 19:00 venea mult așteptatul cărucior cu mâncare, o mâncare ce te făcea să uiți de toate greutățile din ziua respectivă, după care urma dușul și la ora 20:30 stingerea luminilor, adică culcarea. Culcarea pentru mine venea uneori mult mai târziu deoarece aveam mereu permisiunea atunci când aveam chef sau dacă nu eram prea obosit să mă duc în camera alăturată dormitorului pentru a viziona un film ori un meci de fotbal, dacă nu era nimic interesant la televizor atunci ori jucam un săh cu bunul meu amic Norbert, unul dintre puținii asistenți de acolo, care făcea de gardă noaptea, sau mai cîteam puțin din cărțile scrise de Jules Verne, cărti ce le duceam de acasă, după un timp relativ scurt am învățat să citesc și în limba maghiară, asta oferindu-mi o paletă mai largă de lectură, ori pur și simplu mai schimbam o vorbă, două cu cine era de gardă în noaptea respectivă, asta cam până când simteam că mi se închid obloanele și mă duceam la culcare.

CotlerCristian Attila (Bistrița)

❖❖❖❖

Életem kálváriája / Calvarul vietii mele IV.

(folytatás az előző számóból)

Tizenkét évesen visszakerültem oda, ahonnan elindultam, vagyis Szébenbe. Ott folytattam a negyedik elemet. Mikor már jól megtanultam az anyanyelvemet, kezdtem újból tanulni a románt, ami nagyon rosszul ment, mert bizony már elfeledtem, hogy valamikor román srác voltam. Mikor már eltelte egy jó hónap, nagyon várta azt a napot, hogy kimehessek abból a körházból. Jól bántak velem, mert ismertek, valamikor ők neveltek engem, meg volt a doszárom, tudták kiről van szó. Sokat foglalkoztak velem, rengeteg kezelést kaptam és most sokkal kevesebb injekciót, de itt is volt egy csúnya élményem.

Az egyik nővér azzal szórakozott, hogy a teraszról hajított a sós medencébe. Eleinte nagyokat ordítottam a félelementől de végül rájöttem, hogy annyira sós a víz, hogyan fennebből is dobott volna, akkor sem fulladtam volna bele a tizenöt kilómmal. Eltelt a második hónap is, jobban beszéltem a nyelvet, csak a tanulással nagy baj volt, mert nem nagyon értem egy mukkot se. Remétem, hogy nemsokára vége lesz és megyek haza, de rájöttem, hogy megint cserbenhagyta a szüleim. Három hónap elteltével

(continuare din numărul anterior)

La doisprezece ani am ajuns acolo de unde am pornit, adică la Sibiu. Acolo am continuat clasa a patra elementară. Când mi-am înșisit bine limba maternă, m-am apucat să învăț din nou limba română, căci am uitat că am fost cândva băieță român. După ce a trecut o lună bună, mi-a fost tare dor să părăsesc acel spital. S-au comportat foarte frumos cu mine, doar mă cunoșteau, cândva ei m-au educat, s-a păstrat dosarul meu, știau despre cine este vorba. S-au ocupat mult de mine, mi-au făcut multe tratamente și puține injecții, dar și aici am avut o impresie neplăcută. Una dintre surori se distra prin faptul că mă arunca în bazinul cu apa sărată de pe terasă. La început urlam de frică, dar până la urmă mi-am dat seama că apa era atât de sărată, că nici atunci nu m-aș fi scufundat, cu cele optsprezecete kilograme ale mele, dacă mă arunca de la o înălțime mai mare. A trecut și cea de a doua lună, am vorbit deja mai bine limba, dar aveam probleme cu învățătura, că totuși nu înțelegem bine totul. Speram ca să se termine totul mai repede și să pot pleca acasă, dar mi-am dat seama că părții au uitat de mine. După trei luni totul continua, am început să mă deprind cu soarta mea, chiar dacă mă durea

ment minden tovább és én kezdtem beletörödni sorsomba, ha fájó szívvel is. Negyedik hónap után sem történt semmi újdonság, a tanulás már jobban ment, de még mindig összeszorult a szívem, mikor más szülő jött és elvitte gyerekét, én pedig maradtam.

Fél év elteltével, amikor már megszoktam, hogy ez az én lakásom, egy szeptemberi szép napsütéses napon kaptam a hírt, hogy jöttek utánam és megék hazára. Annyira vártam, hogy végre lássak valakit a családból, de megint jött a nagy pofon, mert nem egy családtag jött, hanem valaki más. Összeszorult szívvel kezdtem sírni, mint nagyon sokszor eddig is, de még ezután is. Egy ragyogó szóke nő állt meg előttem, megfogta remegő kezem, és felvilágosított, hogy ôt Vásárhelyről küldték, mint delegátus és ô fog engem hazára vinni a szüleimhez. Úgy is történt, mentőautóval vittek a vonatállomásig és ott felraktak a megfelelő fulkkébe. Miközben csokit ettünk, beszélgettünk, nagyon kedves volt, én pedig magamban kértem Istenet, hogy minden jó legyen otthon. Vásárhelyen, az állomáson megint mentőbe tiltunk és azzal folytatottuk utunkat szülőfalumba. Nagyon jól telt minden, addig, amíg, a ház kapujáig értem, ott egy olyan félelem fogott el, hogy azt nem lehet leírni. Mikor a kis duba befordult a ház elé, csak a kisebbik nővérem fogadt könyves szemmel mondán:

- Jobb lett volna, ha ott maradsz, mert itt minden úgy van, ahogy eddig volt.
Elválikor a szép delegátus megpusztít és könyves szemmel távozott.

A szüleimmel való találkozás simán elcsúszott. Egyedül Anyum volt a legérzékenyebb, na meg az otthon maradt Anna nővérem, mert a fiútestvérem, Albert, is elment munkát kereshi és a nagyobbik nővérem iskoláját végezte Régében. Most mi ketten húztuk a kurtát, de már volt annyi kurázsim, hogy meg-megmondogattam az öregemnek, persze mikor józanésnél volt. Kicsit mintha lehagyott volna a piáról, de nem sokkal és úgy tűnt, hogy kezdek jobban kijönni vele. Amikor rájött néha a verekedős kedve, megijesztem, hogy nagyon vigyázzon, mert ezután már nem úgy lesz, ahogy ô akarja, mert jönnek hetente és felülvizsgálják az én helyzetemet, én pedig meg fogom mondani, hogy ô miképp bánik velünk. Úgy is volt jöttek és kéthetenként kivizsgáltak, megnézték, ha valami baj volt, és már nem kötekedett annyit velem az Édesapám. Nem kellett annyi kalapot se kössek, kijárhattam a negyedik osztály elmaradott felet magyarul, ami nem volt egyszerű könnyű.

Tervezgettem, álmoodztam kérve Istenet, hogy segítsen rajtam. Sokszor pedig haragudtam rá és kérdeztem is mit vétettem én olyan pici koromban, hogy annyit kell szenvendnem.

Bevallom, hogy sokszor nagyokat káromkodtam, kivált, amikor nagyon folyt a vér a sebeimból, mert a nagy kövek után sokszor sebek maradtak a lábaimon csúszkálás közben, mert én 21-éves koromig csak csúsztam a földön, nem tudtam járni. Anyu szegény nem bírta foltozni a nadrágom, minden nap egy folt ment le, na meg itt is, ott is, kopott a cipő orra is.

Mikor a barátaimmal voltam, akkor sokat mentem talicska módra, ôk fogták a lábat én meg a kezemen menten nagyon gyorsan. Mikor velük voltam, nem számított semmi, nagyokat szórakoztunk, ittunk, meg szívtük a cigarettát, mindegy milyent csak füstöljön, amitől aztán én nagyon rosszul lettem, szérdilemmel, majd abbahagytam, míg az öregem nem jön rá.

(folytatjuk)
Berecki Antal, Marosvásárhely

Ilona

Elnézem Ilonát, figyelmesen hallgatom amint magáról mesél, közben eszembe jut Kosztolányi Dezső Ilona című verse: „Minthogyha a fiúlem szellőket hallana, sellőket, lelkeket lengeni, Ilona.”

- és miközben magamban idézem a verssorokat, eltünődöm azon, hogy milyen különös is a sors. Sorsok... sors, egy a sok közül... példaértékű sors.

Elszégyellem magam.

Hánszor gondoljuk úgy, hogy elviselhetetlen az élet, hogy csupa sikertelenségen, meg nem értében van részünk, feladjuk a harcot, pedig nehézségeinket össze sem lehet hasonlítani azokkal az akadályokkal, amelyekkel sok embertársunk naponta megküzd.

inima. Nici după cea de a patra lună nu s-a întâmplat nimic nou, învățatura mergea mai bine, dar tot mi se strâangea inima când alți părinți veneau și-și duceau copiii acasă, iar eu rămâneam.

După o jumătate de an, când deja mă obișnuisem că acesta este căminul meu, într-o zi frumoasă, însorită de septembrie, am primit vestea că au venit să mă ia. Am aşteptat atât de mult să văd pe cineva din familie, dar iarăși am primit o lovitură, pentru că nu a sosit vreun membru de familie, ci altcineva. Cu inimă strânsă am început să plâng, ca de altfel de multe ori până acum și de acum înainte. O femeie splendidă, blondă s-a oprit în fața mea, m-a apucat de mâna tremurândă și mi-a explicat că a fost delegată din Târgu Mureș să mă ducă acasă la părinți. Așa s-a și întâmplat, cu salvarea m-ă dus până la gară unde m-ă așezat într-un compartiment. În timp ce măncam ciocolată, am discutat, era foarte amabilă, iar eu în sinea mea îl rugam pe Dumnezeu să fie totul bine acasă. La Târgu Mureș iarăși ne aştepta salvarea și ne-am continuat drumul spre satul meu natal. S-a petrecut totul bine până am ajuns în fața porții noastre, acolo m-a cuprins o teamă atât de puternică, ce greu poate fi descrisă. Când mica dubă a ajuns în fața casei, acolo mă aştepta numai sora mea cu ochii înlácrimiți:

- Ar fi fost mai bine dacă rămâneai acolo, pentru că aici totul este aşa precum a fost.

La despărțire, frumoasa delegată m-a sărutat și cu ochii plini de lacrimi a plecat.

Întâlnirea cu părinții mei a decurs destul de normal. Singură, mama a fost mai emoționată și încă sora mea Ana, care a rămas acasă, fratele meu era plecat în căutare de lucru, iar cealaltă soră își urma cursurile la Reghin. Acum noi doi, mama și cu mine eram ținuți din scurt, dar am avut atâtă curaj să spun câte ceva bâtrânlului meu, bineînțeles când era treaz. Parcă s-a mai lăsat de băutură, dar nu de tot și se parea că mă înțeleg mai bine cu el. Când îl apucau manierele bătăușe, îl speriam să aibă grijă, pentru că de acum nu va fi precum vrea el că vin săptămânal să mă controleze, iar eu le voi spune cum se comportă cu noi. Așa și fost, veneau și mă verificau odată la două săptămâni și astfel nu mă mai tachina atât tata. Nu trebuia să mai împleteșc atâtă pălării, am putut termina cealaltă jumătate a clasei a patra în limba maghiară ceea ce nu era deloc ușor.

Făceam planuri, visam rugădu-L pe Dumnezeu să mă ajute. De multe ori eram supărat pe El și L-am și întrebă că ce am păcătuit eu la o vîrstă atât de fragedă, că trebuie să sufăr atât.

Recunosc că de multe ori am înjurat urât, în special atunci, când curgea sânge din rânilie mele, pentru că pietrele mari de multe ori îmi provocau râni, deoarece până la vîrstă de 21 ani mă tăram pe jos, nu puteam să umblu. Săraca mamă abia izbutea să-mi cărpească pantalonii, zilnic cădea câte o pată și pe alocuri se rodeau vârfurile pantofilor.

Când eram cu prietenii mergeam de a „roaba”, ei mă țineau de picioare, iar eu „mergeam” pe mâini foarte repede. Când eram cu ei nu conta nimic, ne distram bine, beam, fumam țigări, indiferent ce marca numai fum să scoată, de la care mi se făcea rău, amețeam, până la urmă m-am lăsat, înainte de a afla bâtrânlul.

(vom continua)
Berecki Antal, Tg.Mureș
Traducere: Fall Gizella

Mă uit la Ilona, o ascult cu atenție în timp ce povestea despre sine, între timp îmi vine în minte poezia Ilona a poetului Kosztolányi Dezső: „Parcă auzi adieri și sirene a pluții a suna Ilona.”

- și în timp ce citez în memorie versurile, reflectez asupra ciudățeniei soartei. Soții... soartă, una din cele multe... o soartă demnă de urmat.

Mi se face rușine.

De căte ori ni se pare că viața este insuportabilă, că avem parte doar de insuccese, de neînțelegere din partea celorlalți, renunțăm la luptă cu toate că greutățile noastre nici nu se pot compara cu obstacolele întâmpinate zilnic de mulți semeni ai noștri.

Ilonát még soha nem hallottam panaszkodni, nem lázad sorsa ellen, mindenit a legnagyobb természetességgel fogad.

Hajdu Ilona 1957 január 1-én született Nyárádremetén. Sajnos nagyon korán érte a csapás, hat hónapos korától gyermekparálízis következtében teljesen lebénult. A családnak még egy fiú gyereke született, tehát van egy öccse, aki hála a sorsnak, teljesen egészséges. Ilona betegsége miatt, állandó orvosi felügyelet mellett, szanatóriumokban és kórházakban töltötte gyerekkora nagy részét. Először Gura Ocniței-ra került, ahol egy éves koráig tartózkodott. Utána a Techirghiol-i szanatóriumba vitték, melyben a kezelések mellett részben általános iskolai tanulmányait is végezte. Miután hazakerült naponta Édesapjahoz-vitte iskolába. Tehát az általános iskolát Nyárádremetén végezte kisebb-nagyobb megszakításokkal, mert mint már említettük közben szanatóriumokban és kórházakban kezelték.

Időközben annyira javult az állapota, hogy mankok segítségével, nagy erőfeszítések árán ugyan, de meg tudott állni a saját lábán. Az általános iskola nyolc osztályának elvégzése után Besztercén folytatta tanulmányait egy kizárolag mozgássérültök részére fenntartott szakiskolában, ahol hároméves szabás-varrás tanfolyamot végzett. 1975-ben végezte a szakiskolát. Lárnak milyen nagyszerű eredménye ez az intelligens szülők bölcs előrelátásának! Kezében jó szakmával, léleken erős bátorítással vágott neki az életnek. Sikerült szakmájában elhelyezkednie Szovátán, ahol mindenkor hat hónapig dolgozott, ugyanis közben, 1976 februárjában, férjhez ment. Férje, jó megijenéssű, szintén mozgássérült volt, agyhártyagyulladás következtében deréktól lefele lebénult, ennek ellenére aktívan dolgozott a Metalul szövetkezetben, mint villanyterekselő. Férjhezmenetele után Ilona Marosvásárhelyre került, férje szüleinél laktak, akikkel nagyon jó volt a kapcsolata, ebben a családban, akárcsak a sajátjában, maximális erkölcsi és fizikai támogatásban volt része. Férjével is felhőtlen volt a viszonya. Orvosai figyelmeztették, hogy a gyerekszülés végzetes lehet számára, de amennyiben ezt mégis vállalná, akkor ne halogassa, mert az idő műlásával a teljes lebénulás veszélye növekszik. Így, figyelembe véve az orvosok tanácsát, még azon év, tehát 1976 novemberében, megszülte kislányát, Csillát. A szülészeti osztályon minden előkészítettek egy esetleges műtéti beavatkozásra, de erre nem került sor, mert Csilla, mintha érezte volna, hogy neki is segítenie kell, természetes úton, minden komplikáció nélkül jött a világra. Szinte leírhatatlan az az örööm, szeretet, lelkedesedés ahogyan Ilona a lányáról beszél. Csilla, születésétől a mai napig, a szeme fénye, az egyetlen teremtett lény, aki árt az életét kockázta, aki ma is az életet jelenti számára és akit feltételek nélkül szeret. Itt röviden megjegyezném, hogy Csilla nagyon szép lány, szépsége szerényességgel és nagyon jó modorral párósul, amit nem kis részben Édeanyja nevelésének köszönhet.

Közben sajnálatos módon kapcsolata férjével, egy másik személy miatt, megrömlött. Ilona most sem vágadkodik, nem hibázat senkit, mint ahogy minden az életben, ezt is nagy természetességgel fogadta. Érzelmi intelligenciája példamutató, a dolgokhoz való hozzáállása irigylésre méltó. Válasuk után egyedül nevelte kislányát, de a gyerek érdekében tartotta férjével a kapcsolatot, az anyósáktól elköltözött, újra munkába állt, részletre saját lakást vásárolt, melyet meleg otthonná varázsol. Segítőkész szülei mindenkor mellette álltak, nem csupán a háztartásban, de anyagilag is támogatták. Ma is nagy szeretettel és hálával gondol rájuk, akik távlatokban gondolkodtak és arra törekedtek, hogy jó szakmát adjanak a kezébe, melynek köszönhetően a mai napig képes saját keresetből megélnie. Édesanya még mindig besegít, ha szükség van rá. A feledhetetlen Édesapa halálára emlékezve, könnybe lábad a szeme.

Válása után a Maros Rokkantak Szövetkezetének varrodájában dolgozott. Majd később, hallgatván az idő szavára, 1980-ban elvégzett egy továbbképző tanfolyamot, amely elektrotechnikai cikkek feldolgozására tette alkalmassá, így jobb kereseti lehetőség mellett, ugyancsak a Rokkantak szövetkezetében, a kábfeldolgozó részlegén vállalt munkát.

Ilona mindig tudta, hogy mit akar, fáradhatatlan, törekvő természete nem hagyta nyugton, 1993-ban újból szakositotta magát, papír és kartonfeldolgozó tanfolyamot végzett, tehát immár kartondobozok, borítékok és papírtasakok készítésével is foglalkozott.

1994-ben, másodfokú rokkantságából adódóan húsz évi munka után, öregségi nyugdíjba ment. Gondolhatnánk, hogy Ilona most végre a sok

Pe Ilona nu am auzit-o niciodată plângându-se, nu lamenteașă, acceptă totul cu cea mai mare naturalețe.

Hajdu Ilona s-a născut în anul 1957, la 1 ianuarie, la Eremiu de pe valea Nirajului. Din păcate, nenorocirea a venit timpuriu, la doar șase luni, din cauza paraliziei infantile a paralizat, de la gât în jos. În familie s-a mai născut încă un băiat, deci are un frate, slavă cerului, perfect sănătos. Din cauza bolii Ilona și-a petrecut cea mai mare parte a copilăriei, în sanatorii și spitale sub o atență supraveghere medicală. Prima dată, până la vîrstă de un an, a fost internată la Gura-Ocniței. După aceea au dus-o la sanatoriul din Techirghiol, unde pe lângă tratamente a putut urma parțial, studiile școlii generale. După ce a ajuns din nou acasă, tatăl ei o purta zilnic la școală. Deci studiile gimnaziale le-a urmat cu mici întreruperi, din cauza tratamentelor, la Eremiu.

Între timp starea ei s-a ameliorat în aşa măsură, încât putea sta pe picioare, e drept cu un efort deosebit și doar cu ajutorul cărjelor. După terminarea clasei a opta, și-a continuat studiile la Bistrița-Năsăud, la o școală profesională, special pentru cei cu deficiență fizică, la secția de croitorie. Cursul de trei ani al acestei școli l-a terminat în anul 1975. Ce rezultat exceptional al educației unor părinți inteligenți și prevăzători! A pornit în viață înarmată cu o meserie bună, cu sufletul călit de încurajări părinților. A reușit să se angajeze în meserie la Sovata, unde a lucrat doar șase luni, pentru că între timp, în luna februarie a anului 1976, s-a căsătorit. Soțul ei, un bărbat chipes, de asemenea cu deficiență fizică, paralizat de la brâu în jos în urma unei meningite, era un muncitor activ, lucră ca bobinator la Cooperativa Metalul. După căsătorie Ilona a venit la Târgu-Mureș, au locuit la părinții soțului, cu care s-a întăresit foarte bine, în această familie ca și în cea proprie, să a bucurat de un sprijin moral și fizic deosebit. Relația cu soțul ei era senină. Medicii ei au avertizat-o că nașterea unui copil ar fi fatală pentru ea, dar în cazul în care totuși dorește copii, să nu aștepte prea mult, pentru că trecerea timpului mărește riscul unei paralizii totale în urma nașterii.

Urmărind sfatul medicilor, încă în același an, adică în noiembrie 1976 a născut o fetiță, pe Csilla. La secția de maternitate au pregătit totul pentru o eventuală intervenție chirurgicală, dar Csilla parcă a simțit că trebuie să-și ajute mama, și a venit pe lume pe cale naturală, fără complicații. Este de nedescris bucuria, dragostea, entuziasmul cu care vorbește Ilona despre fiica ei. Csilla începând din momentul nașterii și până în prezent este lumina ochilor ei, singura ființă pentru care și-a riscat viața, care reprezintă pentru ea viață și pe care o iubește fără condiții. Aș face o mică remarcă, Csilla este o fată foarte frumoasă, frumusetea ei se asociază cu modestie și maniere bune, ceea ce se datorează în parte și educației primite de la Mama ei.

Între timp, în mod regretabil, relația cu soțul ei s-a deteriorat din cauza unei alte persoane. Ilona nici acum nu condamnă pe nimeni, nu dă vina pe nimeni și acest fapt a fost primit de ea cu naturalețe, ca multe altele. Intelectuală ei sentimentală servește ca exemplu, atitudinea ei față de întâmplări este de invidiat. După ce au divorțat și-a crescut singură fetița, dar în interesul copilului au ținut legătura, s-a mutat de la societate, s-a angajat din nou, și-a cumpărat un apartament pe rate, pe care l-a transformat într-un cămin familial cald. Părinții ei, mereu gata să-ao ajute, au fost alături de ea, au ajutat-o atât în gospodărie cât și material. Si astăzi se gândește cu dragoste și recunoștință la ei, care s-au gândit în perspectivă și s-au străduit să-i asigure o meserie bună cu ajutorul cărei și astăzi își poate asigura singură existență. Mama ei o ajută și astăzi, când este nevoie. Amintindu-și de moartea Tatălui drag, ochii i se umplu de lacrimi.

După divorț s-a angajat la croitoria Cooperativa Invalidilor Mureșul. Mai apoi, înțând cont de glasul vremurilor, în anul 1980 a terminat un curs de calificare de prelucrător de produse electrotehnice, astfel având un venit mai avantajos a lucrat tot la Cooperativa Mureșul, dar la altă secție, ca prelucrător de cabluri electrice.

Ilona a știut totdeauna ce vrea, natura ei neobosită, fiind o ființă străduitoare, nu s-a oprit aici. În anul 1993 s-a calificat din nou, de data aceasta a terminat un curs de confectioner de articole din hârtie și carton, astfel făcea cutii din carton, plicuri și pungi de hârtie.

În anul 1994, după douăzeci de ani de muncă, având gradul II de invaliditate, a ieșit la pensie. Am putea crede că în sfârșit după atâția ani de

tanulás és munka után, amelyek még egy egészséges ember számára sem lennének lebecsülendők, nyugodtan ül otthon és élvez nyugdíjas éveit. Hát ez nem lenne Ö! Továbbra is készít megrendelésre borítékokat és tasakokat, a szívsebészeti osztály részére géztamponokat varr. És még mindig nincs vége!

2000-ben, amikor újra létesült a Mozgássérültek Érdekvédelmi Egyesülete, az elsők között vált ennek aktív tagjává. Naponta bejár a székhelyre, ahol megállás nélkül tevékenykedik. Itt díszpárnákat varr, varrott képeslapokat, állatfigurákat készítenek társaival együtt, tobozokat festenek, melyeket különböző ünnepék alkalmával, Húsvétkor, Karácsonykor értékesítenek.

Télen, csikorgó hidegen találkozunk, már messzirol mosolyog, nincs kesztyű a kezén, kezei vörösek a hidegtől, rákérdezek... miért?, mert azzal nem tudná elég biztonságosan fogni a mankót. Tovább beszélgetünk kellemesen sok mindenről, de egyetlen gesztsz, egyetlen szó sem ural előgedetlenségre. Ez azért tűnik szokatlannak, mert a legtöbb ismerős a köszönés után az előgedetlenség özönét zúdítja ránk, minden második szó a „nincs” vagy a családdal, vagy a szomszéddal, vagy az egészséggel állunk hadilábon. Ha most hirtelen rámkérdezne valaki, hogy mire lenne szüksége Ilonának, vagy miben szereved hiányt, nem tudnék erre válaszolni, mert ő mindig mindenkel előgedett. Többek között emiatt is a sors kegyeltjének tartom.

Kömöves Kelemenné kitartásával, dacolva idójárással, sokak számára leküzdhetetlennek tűnő akadályokkal, mindig csak előre néz, bizakodó, derülőtő, pedig egészsége nem tökéletes. Lábain gyakran kibomló nyílt seb, fekely, tátong, emiatt elviselhetetlen fájdalom gyötéri, sokszor hónapokig ágyba kényszerül, ugyanis a seb miatt nem viselheti lábprotéziséit sem. Egy ilyen hosszú lábadozás után találkoztunk, megjegyeztem - rég nem láttam - mosolyoga válaszol - három hónapig feküdtem. Csak így, ilyen egyszerűen... és mosolyoga!

Szeretném, ha példaképül szolgálna mindannyiunk számára e számtalan, nem mindennap sors, ha erőt adna a hétköznapi gondok elviselésében, ha ugyanolyan derűvel és hittel néznénk a jövőbe, mint ők. Mert ők tudják, hogy minden lehetséges. Akarattal és hittel hegyeket lehet megmozgatni. Számukra nem létezik lehetetlen. Ezek az emberek nem ismernek akadályokat. Elismérést és csodálatot váltanak ki belőlünk, akárcsak Ilona és mindenek, akikről eddig írtunk, vagy eddig még ismeretlenek számunkra.

Fall Gizella

Állapotok / Dispoziții

Azokra a dolgokra, amikkel rendelkezünk, amiknek birtokosai vagyunk, általában akkor ébredünk rá az értékükre, jelentőségiükre, amikor valami folytán meghibásodnak, vagy egészében nélkülöznünk kell. Így van ez az egészséggel is. Az egészség kapcsán, szintén meg kell említenem azt a fölöttébb téves – ösödiktől élő és a köztudatban elterjedt mondást, hogy ép testben ép lélek. Nem törvényszerű! Rövid szakmai életem során rengeteg olyan klienssel találkoztam, akinek hihetetlenül ép testében, egy rettentően beteg lélek él bezárva, és fordítva is, olyanokkal, akiknek nem ép testében oly annyira csodás lélek lakott, hogy példaértékű volt mindannyiunk számára.

Mindannyiunk teste – épségtől teljes mértékben függetlenül – a Szentlélek Temploma. Csodássá és példaértékű attól válik lelkem, ha ennek tudatára ébredek, és arra törekzem, hogy megismерjem önmagam, és ezt a bennem lakást vett csodát, illetve ennek törvénye – a szeretet törvénye szerint cselekszem. Szeretet önmagam fele, mindenről függetlenül, és szeretet felebarátom fele, minden külső tényezőtől függetlenül. Igen, a feltétel nélküli

muncă și cursuri de calificare, care ar fi de invidiat și de o persoană sănătoasă, acum stă liniștită acasă și savurează anii de pensie. Această persoană n-ar fi ea însăși! Si în continuare confectionează la comandă plicuri și pungi de hârtie, prepară din tifon tampoane pentru secția de cardiologie a spitalului. Si activitatea ei tot nu s-a terminat încă!

Când și-a reluat activitatea Asociația Persoanelor cu Dizabilități, în anul 2000, a fost printre primii, care i-a devenit unul dintre membrii activi. Merge zilnic la sediu, unde lucrează neobosit. Coase peme ornamentale, confectionează împreună cu ceilalți membri vederi, diferite animale din materiale textile, vopsesc conuri de brad, pe care le valorifică cu ocazia diferitelor sărbători: Paște, Crăciun.

Am întâlnit-o iarna pe un ger cumplit, deja zâmbea de la distanță, măimile îi erau roșii de frig, nu purta mănuși, am întrebăt-o de ce?, pentru că cu ele i-ar aluneca cărjele. Purtăm o discuție plăcută despre diverse lucruri și nici măcar un gest, nici un un cuvânt nu trădează nemulțumire.

Mă uimește pentru că majoritatea cunoștiștilor după salutul de rigoare, dă drumul la o avalanșă de nemulțumiri, aproape fiecare a doua expresie este „mă supără” ... ori familia, ori vecinul, ori sănătatea. Dacă în momentul acesta m-ar întreba cineva că de ce ar avea nevoie Ilona, n-ăș fi în stare să-i răspund, pentru că ea este vesnic mulțumită de orice. Printre altele și pentru acest fapt o consider o favorită a soartei.

Cu tenacitatea Anei din Monastirea Argeșului,

înfruntând vremea potrivnică, obstacolele considerate de neînvin de majoritatea oamenilor, mereu privește înainte, este încrezătoare și optimistă, cu toate că sănătatea ei nu este tocmai bună. De nenumărate ori pe picioarele ei se desfăc rânilor dureoase ale unei ulcerării, căteodată este întuită la pat lunii întregi. O întâlnesc după o lungă convalescență și-i spun că de mult nu am văzut-o, îmi răspunde zâmbind: am stat trei luni în pat. Atât de simplu ... și zâmbind!

As dorî să ne servească drept exemplu aceste vieți remarcabile, să ne dea putere pentru a depăși grijile cotidiene, să putem privi cu tot atâtă optimism și credință în viitor ca ei. Pentru că ei stiu că totdeauna totul este posibil. Cu voință și credință putem urmări din loc munții. Pentru ei nu există imposibilul. Acești oameni nu cunosc obstacolele. Stănesc recunoștință și admiratia noastră, ca și Ilona și toți aceia, despre care am scris deja sau care deocamdată ne sunt necunoscute.

traducere Fall Gizella

Acele lucruri care ne stau la dispoziție, nu sunt de obicei consimilate, decât în momentul în care sunt pierdute parțial sau chiar în totalitate. Așa este și în cazul sănătății. În legătură cu sănătatea – îmi vine în minte zicătura foarte cunoscută de toată lumea, care sună așa: **în corp sănătos, minte sănătoasă**. După părerea mea, vechea zicătură nu spune adevarul. În scurta mea viață profesională am întâlnit foarte mulți oameni care nu aveau la dispoziție un corp sănătos, însă erau definițiori a unei minti extraordinare, apreciată de toată lumea, și invers, am cunoscut mulți, care aveau un corp perfect sănătos, însă un suflet foarte bolnav, plin de nevoi neștiute, necunoscute și nesatisfăcute.

Corpul fiecăruiu dintre noi – sănătos, sau imperfect – este Templul Sfântului Duh. În cazul în care obiectivul meu este de a mă cunoaște pe mine însămi, de a cunoaște și a fi conștient de ceea ce am în mine, și mai mult de a trăi după legea iubirii – sufletul meu, automat, devine sănătos și apreciat de toți din jurul meu. Da, este vorba despre admitere totală, față de mine însămi, și față de ceilalți. Această admitere totală este mai complicat și

elfogadásra gondolok. Mely sokszor sokkal nehezebb és komplexebb, a saját magam viszonylatában, annak ellenére is, hogy tudom, az igazi szeretet, az önmagam iránt érzett elfogadás és szeretet ösvényén át vezet.

Életcél a bennem élő Isten megismerése, és ennek az elfogadó és feltétel nélküli szeretetnek az elsajátítása. Hogy megvalósítható-e a maga teljességeiben, nem tudom. Azt viszont annál inkább vallom, hogy törekednünk kell bizonyos lépések megtételére – önmagunk és egymás fele. A tolerancia, mint fogalom, semmit nem ad vissza ebből. Itt szeretetre van szükség, és az értékek felismerésére és befogadására. És arra a szeretetből fakadó tiszteletre, amit a másik ember kelt bennem, mint lélek, mint isteni szikra, mint kegyelem, hogy esélyem van a megismerésére, és szeretetére. Nehéz út, de mindenmű többet ér. Mert ez által, én magam is egy kicsit mindig több leszek, és jobb leszek, és teljesebb leszek.

Igazi szeretetre és háláadásra az olyan emberek képesek tanítani, akik ezt az utat járják, elfogadva és ismerve önmagukat, korlátaikkal és gyengeségeikkel egyetemben, és elfogadva és szeretve felebarátaikat – gyengeségeikkel egyetemben. Egymás mesterei lehetünk, és vagyunk, azokkal, amiket birtokolunk, vagy amit megvontak tőlünk. Érdemes ennek időt szentelni, hiszen a dolgok nem csak úgy történnek velünk, hanem céljuk van, és rendeltetésük van. Ezt felismerni és útmutatóként, irányjelzőként használni Istentől jövő kegyelem. Kívánom, hogy majd ez a cikksorozat is ezt szolgálja, épülésünkre, és a bennünk élő Isteni felismerésére.

Varga Éva, pszichológus, gyógypedagógus

Varga Éva, psiholog, pedagog

Fogyatékkal élő ember imája / Ruga persoanelor cu handicap

Marjorie Chapp

Áldott, aki türelmesen meghallgatja nehézkes szavunkat, mert így rájövünk, hogy ha kitartóak vagyunk, meg tudjuk érteni magunkat.

Áldott, aki nem szégyell nyilvánosan mutatkozni velünk, és nem törődik a ránk bámuló idegenekkel, mert társaságában mennyei megkönyebbülés az életünk.

Áldott, aki sohasem siettet, és ezerszer áldott, aki nem veszi ki a munkát a kezünkön, hogy megtegye helyettünk, mert sokszor csak időre és nem segítségre van szükségünk.

Áldott, aki mellettünk áll, amikor valami újba kezdünk, mert számára hibáink eltörpülnek az eredményeink mellett.

Áldott, aki a segítségünket kéri, mert a legnagyobb szükségünk arra van, hogy szükség legyen ránk.

Áldott, aki mindenek cselekedeteivel bizonyítja számunkra, hogy nem a sorvadt izomzatunk, nem a sérült idegréndszérünk tesz minket egyénivé, hanem énünk, melyet Isten adott, és amelyből egyetlen gyöngeség sem von le semmit.

Áldottak mindazok, akik tudják, hogy mi is emberek vagyunk, és nem várják tőlünk, hogy szentként viselkedjünk, csak azért, mert sérülten születettünk.

Áldottak mindazok, akik kérés nélkül is megértenek minket.

Áldottak mindazok, akik elselejtetik testükönökötökéletlenségét, és legbensőbb valónkat látják.

Áldottak mindazok, akik teljes embernek látnak, egyedülinék és egésznek, és nem csak egy roncsnak, a Teremtő tévedésének.

Áldottak mindazok, akik olyannak szeretnek, amilyenek vagyunk, és nem gondolnak arra, hogy milyenek lehettek volna.

És áldottak a barátaink, akiktől függünk, mert ők a mi életünk tartalma és öröme.

Amen

Desenată de Nagy Krisztina-Illona rajza

mai îngreunat, când este vorba de mine însămi, chiar dacă știu că singura cale dreaptă care mă poate duce la iubirea față de ceilalți trece prin mine.

Învățarea acestei iubiri față de mine însămi și față de ceilalți aflați în jurul meu, precum cunoașterea Dumnezeului aflat în sufletul meu este deadreptul telul vieții. Dacă este sau nu realizabil, nu știu. Ceea ce știu este, că trebuie să facem anumiți pași spre noi însine, precum și spre ceilalți în jurul nostru. Cuvântul **toleranță** nu spune totul în aceasta privință. Ceea ce spune totul este iubirea, de care avem nevoie. De a recunoaște valorile adevărate. Mai mult avem nevoie de aceea stîmă care se renăște tot din iubire, pentru a aprecia pe celălalt ca un adevărat Templu a Sfântului Duh, ceea ce și este. Nu este o cale ușoară, însă merită totul. Deoarece, prin cunoașterea și recunoașterea celuilalt, mă simt mai mult, devin mai bun, devin mai mult.

Meșterii adevărăti al acestei iubiri sunt cei care urmăresc această cale, fiind conștienți de slăbiciunile lor, și admînând acestea, precum, fiind conștienți și admisibili și de slăbiciunile celorlați din jurul lor. Putem și trebuie să devenim meșteri ai iubirii – cu tot ceea ce avem la dispoziție, și cu tot ce ne ducem lipsa. Da, deoarece, totul are un obiectiv sfânt, atât lipsa, cât și harul. Cunoașterea acestei obiective și folosirea acestei cunoștințe cu telul de a trăi o viață cât mai plină, este ceva deadreptul Dumnezeesc.

Doresc din suflet, ca acest bloc care urmează – Cunoașterea handicapului mintal și fizic – să ne ducă mai aproape de noi însine, precum și de Sfântul Duh aflat în noi.

Varga Éva, psiholog, pedagog

Binecuvântat e cel care ascultă cu răbdare cuvintele noastre greoai, căci așa ne dăm seama, dacă suntem statornici, ne putem face înțeleși.

Binecuvântat e cel căruia nu îi este rușine să se arate cu noi în public, și nu îi pasă de ochii ațintiți asupra noastră, pentru că în compania lor viața noastră este o șurăre.

Binecuvântat e cel care niciodată nu ne grăbește, și de o mie de ori binecuvântă cel care nu scoate munca din mâna noastră, ca să o rezolve el în locul nostru, pentru că de multe ori doar de timp avem nevoie, și nu de ajutor.

Binecuvântat e cel care este alături de noi, atunci cînd începem ceva nou, căci pentru el greșelile noastre se micșorează, alături de rezultate.

Binecuvântat e cel care ne cere ajutorul, pentru că cel mai mare ajutor de care avem nevoie, este să fie nevoie de noi.

Binecuvântat e cel care cu toate aceste fapte ne dovedește că nu mușchii noștri distrofiați, nu sistemul nostru nervos distrus ne fac pe noi sfîrșit, ci personalitatea noastră care ne este dată de Dumnezeu, și nici cea mai mică slăbiciune nu micșorează personalitatea noastră.

Binecuvântăți sunt, cei care știu că și noi suntem oameni și nu așteaptă de la noi să ne purtăm ca

niște sfîrșit, doar că ne-am născut cu handicap.

Binecuvântăți sunt, cei care ne înțeleg sără a ne cere ceva.

Binecuvântăți sunt, cei care ne fac să uităm de infirmitatea trupului nostru și văd doar persoana din adâncul sufletului nostru.

Binecuvântăți, sunt cei care ne văd om, unicat și întreg, și nu ne consideră un rebut, greșeala Creatorului.

Binecuvântăți sunt, cei care ne iubesc așa cum suntem, și nu se gândesc la ce am fi putut deveni.

Binecuvântăți sunt prietenii noștri, cei de care depindem, pentru că Ei sunt esență și bucuria vieții noastre.

Amin

Nyári kullancs-encephalitisz / Encefalita de vară

Kullancsok által terjesztett agyvelőgyulladásról lesz szó, amit neveznek tavaszi-nyári kullancs-encephalitisznek is, mivel ebben az időszakban a leggyakoribb az előfordulása. A kórokozó egy vírus, melyet a kullancs vérszívás közben ad át az embernek.

Mit kell tudnunk a kullancsokról?

Az első virusthordozó kullancsok április elején jelennek meg. mindenütt előfordulhatnak, ahol az öket hordozó gazdaállatai élnek (madarak, rágcsálók és egyes emlősök). Élősködők, eletük 3 szakaszból áll: lárva, nimfa és imágó (him, nőstény). Sok petét raknak. Széles hőmérsékleti és nedvességi határon belül képesek fennmaradni, és évekig képesek elni hibernálódott állapotban. Az imágók normál aktivitása 18-25 C körül van. Akár napokig is képesek ülni a növényeken és első pár lábukat antennaként lengetve várják áldozatukat. A nőstény a szájrészét mélyen a bőrre fürja és akár 5-7 napig képes folyamatosan vért szívni, ugyanis ezek kapaszkodnak az emberre, nagy emlősök mellett (pl.: róka, sün, kutya, kecske, szarvas, szarvasmarha).

Hogyan fertőz a kullancs?

Az agyvelőgyulladást okozó vírus a fertőzött kullancs nyálmirigyébe kerül. Több órás szívást követően a vírus a nyálmirigyből az ember vagy gazdaállat bőrén keresztül, a vér és a nyirokkeringés útján foleg a központi idegrendszerbe jut el. Ott leginkább a gerincvelő motoros sejjei és a kérge motoros sejtek lesznek érintettek. Ez magyarázza a később leírástra kerülő tüneteket.

Hol fertőződhetünk?

A tölgyerdők, gyertyános tölgysesek és bükkös tölgysesek jelentik a kullancs életterét. Fontos tudni, hogy nem minden kullancs tekinthető fertőzöttnek. Kb. minden 2000-ik kullancs tartalmaz vírust, viszont a betegség frissen fejt, forrataltan tehén-, juh- vagy kecsketej fogyasztása útján is terjedhet, amennyiben a rezervoárral vírushordozó.

Melyek a kullancs-encephalitis tünetei?

A betegség 2 szakaszban zajlik. Bejutás után a vírus szaporodni kezd, amely 7-14 napig tart, majd megijennek az első fázis tünetei: rossz közérzet, láz, fej- és izomfájdalom, deréktáji- esetleg hasi-fájdalom. Ezek azonban jellegtelenn panaszok és nem utalnak egy későbbi agyvelőgyulladásra, ha a kullancscsípés nem ismert. A folyamat szerencsére a betegek 80-90 %-nál ezen a szinten marad. 10-20%-ban egy hét lázmintes szak után következik a második fázis. Ez azt jelenti, hogy a vírus bejutott a központi idegrendszerbe. A korábbinál magasabb láz jelentkezik, melyet erős fejfájás, szédülés és hányás kísér. A tarkó kötötté válik. A beteg tudata megváltozik, esetleg görcsök jelentkezhetnek, de sokkal inkább a vétagbénulások jellemzők. Természetesen az ilyen beteg kezelése kórzáhi körülmények között történik. Ha a fenti panaszok együtteset észleljük, és kb. 2-3 hete kullancs csípést meg, haladéktalanul fordulunk családorvosunkhoz, vagy az ügyelethez! Célszerűbb a betegséget megelőzni.

Megelőzhető-e a kullancs encephalitis?

Igen. A megelőzésnek két módja lehetséges: mechanikus védekezés és az oltás.

Mechanikus védekezés azt jelenti, hogy kirándulás alkalmával megfelelően zárt öltözettelünk legyen (pl. zokni szárát húzzuk a nadágra, kalapot, sapkát viseljünk). Ha a leültünk, lefekszünk a fiúba, tegyünk magunk alá pokrócot. Használunk rovarriasztó szereket. Hazatérve alaposan vizsgáljuk - ill. vizsgáltassuk át magunkat kullancsot keresve. Amennyiben testünkön kullancsot találunk, minél előbb távolítsuk el. Rövid vérszívási idő alatt kicsi az esélye a vírusfertőzésnek. Eltávolításkor ügyeljünk arra, hogy ne nyomjuk össze a kullancs potrohát, a fej ne maradjon leszakadva a bőrben! Az oltásnak két fajtája létezik. A kullancs csípését követően 48 órán belül adható oltóanyag. ún. passzív immunizálás céljából. Ilyenkor mások szervezetéből kivont kész ellenanyagot adunk be izomba. A módszer nem ad teljes védelmet (kb. 75% valószínűséggel hatásos). Létezik aktív immunizálás is, amely csak megelőzésként adható.

Dr. Kolcsár Melinda

Va fi vorba despre encefalita răspândită de căpușe, care se numește și encefalita de primăvară-vară, deoarece apare cu frecvență maximă în această perioadă. Agentul cauzal este un virus, care ajunge în organismul omului prin mușcătura de căpușe.

Ce trebuie să cunoaștem despre căpușe?

Căpușele purtător de virusul encefalitei apare în luna aprilie. Sunt răspândiți peste tot unde trăiesc animalele lor rezervoare (păsări, rozătoare și unele mamifere). Sunt paraziți, dezvoltarea lor se desfășoară în 3 cicluri: larval, de nimfă și de imago (mascul, femelă). Dejun multe ouři. Supraviețuiesc la temperaturi și umiditate cu variabilitate largă, totodată trăiesc ani de zile în stare de hibernare. Activitatea normală al imaginii se desfășoară la 18-25 grade C. În aceste condiții, sunt capabile să stea pe vegetație și prin mișcările primelor perechi de picioare – asemănător unor antene – să atace victimă. Femela prin mușcătura ei inoculează virusul, deoarece prin conformația specifică a gurii se lipește de om sau animalul mamifer rezervor (vulpă, arici, căine, capră, vacă) fiind capabilă de suptul săngelui în continuu 5-7 zile.

Cum infectează căpușele?

Virusul care cauzează encefalita ajunge în glandele salivare ale căpușei. După un contact prelungit de mai multe ore cu căpușele infectat, virusul ajunge prin pielea mușcată a omului sau animalului în sânge sau limfă și este transportat la sistemul nervos central. Acolo sunt afectați neuronii motorii a măduvei spinării și a corticalei cerebrale. Astfel se explică simptomatologia care va fi descrisă ulterior.

Unde ne infectăm?

Pădurile de stejar, de carpen și de fag sunt spații unde trăiește căpușele. Este important de știut că nu fiecare căpușă este infectată. Fiecare al 2000-lea conține virusul encefalitei, însă există posibilitatea transmiterii prin consum de lapte crud, proaspăt de la vacă, oaie sau capră infectată.

Care sunt semnele encefalitei de căpușe?

Boala evoluează bifazic. După inoculare virusul se multiplică aproximativ 7-14 zile, după care apar semnele primei faze: stare generală influențată, febră, cefalee, dureri musculare, eventual dureri lombare și abdominale. Acestea sunt nespecifice și nu prezic o encefalită viitoare, dacă nu se cunoaște mușcătura de căpușe. Din fericire boala este stopată în această fază la 80-90% a cazurilor. La 10-20% după o săptămână de afibrilitate urmează faza a doua. Aceasta înseamnă că virusul a ajuns la nivelul sistemului nervos central. Apare febra mai mare, cefalea intensă, amețeala și vărsăturile. Redoarea cefii este caracteristică. Se modifică conștiența bolnavului, eventual apar convulsiile dar mult mai caracteristice sunt paraliziile membrelor. Tratamentul unui astfel de bolnav se face bineînțeles în condiții de spitalizare. Dacă apar semnele amintite la un individ care a fost mușcat de căpușe trebuie anunțat imediat medicul de familie sau urgența de boli infecțioase. Prevenirea bolii este de dorit.

Poate fi preventă encefalita de căpușe?

Da. Prevenirea se poate efectua prin două modalități; apărare mecanică și vaccinare. Apărarea mecanică înseamnă folosirea îmbrăcămintelor corespunzătoare cu ocazia excursiilor (șoseete trase peste pantaloni, purtare de căciulă sau de pălărie). Dacă ne aşezăm la iarbă verde acesta să aibă loc pe o pătură. Se recomandă folosirea antiinsecticidelor și după excursii examinarea minuțioasă a întregului corp, căutând căpușele. Dacă s-a găsit parazitul acesta trebuie îndepărtat. Dacă contactul a fost de scurtă durată infecția cu virus este puțin probabilă. La îndepărtarea căpușei se verifică și capul, nu cumva să rămână rupt în corpul uman. Vaccinarea este de două feluri. După mușcătura de căpușe la 48 de ore se poate administra vaccin cu scop de imunizare pasivă. Astfel se introduc intramuscular anticorpi obținuți din organismul altora. Imunitatea obținută nu este completă, ci doar de 75%. Există și imunizare activă, care se utilizează doar în scop profilactic.

Dr. Kolcsár Melinda

Jogot a munkához / Drept la muncă

A sérült személyek különleges védelmének a szabályozása számos törvénybe van belefoglalva. E tekintetben a sérült személyek különleges védelméről és munkáltatására vonatkozó legfontosabb törvényszerűség az O.U.G. 102/1999. számú, amelyet az 519/2002. Törvény hagyott jóvá az utólagos módosításokkal és kiegészítésekkel együtt. Az O.U.G. 102/1999. sz., amely tíz fejezetből áll, meghatározza, mit értünk sérült személy alatt előírja az Orvosi ellenőrző bizottságok kötelességeként azt, hogy minden sérült személy számára megfelelő rekuperációs programot javasoljanak. Megjelöl azokat a szerveket, amelyek biztosítják a szükséges feltételeket az egyéni rekuperációs program megvalósításához, azokat az előljáróságokat és közintézményeket, amelyeknek feladata a sérült személyek különleges védelménél megszervezése és magvalósítása. A szabályzat által megnevezett a sérült személyek különleges védelménél egybehangozással és megszervezésében résztvevő közintézmények a következők: nemzeti szinten megalkult a Fogyatékos Személyek Állami Titkársága (központi közigazgatási szerv) és Fogyatékos Személyek gondjaival foglalkozó Társadalmi Párbeszédet folytató Konzultatív Országos Tanácsa. Fogyatékos Személyek Országos Hatósága, amely egybehangozla a társadalombiztosítási tevékenységet és jóváhagyja ezen intézmények létesítését. A Sérült Személyek Területi Feltiglyelősege engedélyeket ad a helyi közigazgatás vezetőségeknek, hogy alkalmazzon személyi assziszteket a súlyosan sérült gyermekkel és felnőttek mellé. Megyei szinten létrehozták a Társadalmi Párbeszédet folytató Konzultatív Országos Tanácsot, amelyek megmutatják és követik a sérült személyek különleges védelmi programjának a megvalósítását, és közelbelépnek ezek életkörülményeinek javítása érdekében. Fontos azon közintézmények ismerete, amelyik tevékenységi tárgya a sérült személyek különleges védelménél megszervezése, egybehangozása, jóváhagyása, ellenőrzése azért, hogy közös és egyéni problémáikkal fordulhassanak hozzájuk. Rajtuk kereszttül befolyásolható a törvényes keret javítása, biztosított a sérült személyek különleges védelméről vonatkozó szociális párbeszéd intézményesítése. A közintézmények bemutatása után, amelyekhez folyamodhatnak, ugyanaz a szabályzat tartalmazza a sérült személyek és az egészségügyi személyzet jogait és kötelességeit. A sérült személyek szociális intézményei, elérhetőségeik, a sérült személyek különleges védelménél anyagi forrása.

Mivel júniusban a sérült személyek számára munkásbörzét szerveztek, szükséges, hogy informáltak legyünk a munkáltató, a jövőbeli alkalmazott kötelességeit és a munkás jogait illetően. Az O.U.G. 102/1999 számára a VII. fejezetet a sérült személyek munkáltatásának szenteli teljes egészsében, utalva az alkalmazandó törvényre, szabályozva a védett munkahelyeket. Igy a munkaviszonyokban alkalmazzák a munkatörvény általános rendelkezéseit, vagyis a Munka törvénykönyv rendelkezéseit, az O.U.G. 102/1999 különleges irányelveit és más szabályzatokat. A törvényes viszony az alkalmazó és alkalmazott között az általuk megkötött egyéni munkaserződésben konkretizálódik. Az egyéni munkaserződés az a szerződés, amelynek az értelmében egy alkalmazottnak nevezett fizikai személy kötelez magát, hogy munkát fejtse ki egy alkalmazó fennhatósága alatt (fizetés ellenében), aki fizikai vagy jogi személy. Az egyéni munkaserződést meghatározott időre is kötheti kivételesen a törvény által jóváhagyott körülmények között. A 15 éven aluli személyek munkáltatása tiltott. Az egyéni munkaserződést a felek egyetértésével, írásban, román nyelven kötik. Az egyéni munkaserződés írásban való megkötése az alkalmazó kötelessége. Ha az egyéni munkaserződést nem írásban kötötték meg, feltehető, hogy meghatározottan időre kötötték, a felek pedig a szerződés előírányzatait és a kifejtett szolgáltatásokat akármilyen más eszközzel bizonyíthatják. Az egyéni munkaserződés megkötése után az alkalmazott személy munkavállaló minősítést nyer. Ebből a minőségből a következő jogai számnak: a kifejtett munka utáni fizetés jog, napi és heti pihenés jog, évi pihenőszabadság jog, szakképzés jog, kollektív és egyéni egyezkedés jog, védelem jog, a felmentés esetén, szakszervezet alapításának vagy ahhoz csatlakozásnak a jog.

Az alkalmazónak a következő kötelezettségei vannak: informálja az alkalmazottakat a feltételekről és mindenről, ami a munkaviszonyokat illeti; folyamatosan biztosítja a műszaki és szervezési feltételeket a munkanormák kibocsátása érdekében, és megfelelő munkafeltételeket; biztosítja az alkalmazottaknak az összes törvénybeli jogokat; fizesse az összes hozzájárulásokat és adókat, ami az ö feladata, valamint vonja vissza és utalja át az alkalmazottal hozzájárulásait és adóit a törvények értelmében, és kérésre bocsássák ki az összes okmányokat, amelyek a kérvényező alkalmazott minőségét igazolják. Az alkalmazó alkalmazhat munkásokat napj legkevesebb 2 órás résznorma-programmal, meghatározott vagy meghatározottan időre kötött munkaserződéssel, melyet parciális idejű munkaserződésnek nevezünk. Résznormás egyéni munkaserződést csak írásban kötnék, és az alkalmazott a teljes normás alkalmazottak jogainak örvend de tilos a tulörázás. Az O.U.G. 120/1999. sz. értelmében és csak a munka kontextusában sérült személy alatt értjük a III. fokú rokkant személyt is. A sérült személyek munkáltatása megoldható védett, speciálisan szervezett munkahelyek létrehozásával a nehézségek elkerülése céljából, valamint a megfelelő könnyítések biztosításában. A sérült személyek alkalmazhatok lakkelyi (otthoni) munkára is. Ilyen esetben az alkalmazó fizikai vagy jogi személynek kötelessége a nyersanyagok

Reglementarea protecției speciale a persoanelor cu handicap este cuprinsă în numeroase acte normative. Cel mai important act normativ în materie constituie O.U.G. nr.102/1999 privind protecția specială și încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap (publicat în MOF nr.310/1999), aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.519/2002 cu modificările ulterioare. O.U.G. nr.102/1999, alcătuit din zece capitole, definește ce se înțelege prin persoană cu handicap, prevede în sarcina Comisiilor de expertiza medicală obligația de a întocmi și a recomanda programe individuale de recuperare adecvate pentru fiecare persoană cu handicap. Indică organele care asigură condițiile necesare pentru realizarea programului individual de recuperare, autoritățile și instituțiile publice care au atribuții privind organizarea și realizarea protecției speciale a persoanelor cu handicap. Instituțiile publice participante în coordonarea și organizarea protecției speciale a persoanelor cu handicap menționate în actul normativ sunt următoarele: la nivel național este constituit Secretariatul de Stat pentru Persoanele cu Handicap (organ de specialitate al administrației publice centrale) și Consiliul Național Consultativ de Dialog Social pentru Problemele Persoanelor cu Handicap (Consiliul Național). Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap este organul care coordonează activitatea de asistență socială și avizează înființarea acestor instituții. Inspectoratul de Stat Teritorial pentru Persoanele cu Handicap acordă avize pentru autoritățile administrative publice locale în vederea angajării asistentului personal pentru copilul sau adulțul cu handicap grav. La nivel județean au fost înființate Consiliile Consultative de Dialog Social (Consiliu) care debat și urmăresc realizarea politicilor și a programelor de protecție specială a persoanelor cu handicap și intervin pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale acestora. Cunoașterea instituțiilor publice având ca obiect de activitate organizarea, coordonarea, avizarea, controlul respectării protecției speciale a persoanelor cu handicap este importantă sub aspectul adresării lor cu probleme comune sau individuale. Prin intermediul lor pot influența îmbunătățirea cadrelui legislativ, se asigură institutionalizarea dialogului social privind protecția specială a persoanelor cu handicap. După prezentarea instituțiilor publice cărora nu potem adresa în același act normativ sunt reglementate drepturile și obligațiile persoanelor cu handicap și al asistentului personal. Instituțiile de asistență socială pentru persoanele cu handicap, accesibilitatea, încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap și sursele de finanțare a protecției speciale a persoanelor cu handicap.

Întrucât în iunie a avut loc bursa locurilor de muncă pentru persoane cu handicap este util să fim informați despre obligațiile angajatorului, al viitorului angajat și despre drepturile salariațului. O.U.G. nr.102/1999 dedică în întregime capitolul VII încadrării în muncă a persoanelor cu handicap, indicând legislația aplicabilă, reglementând locurile de muncă protejate. Astfel, raporturile de muncă se aplică legislației generală a muncii (adică dispozițiile din Codul Muncii), dispozițiile speciale din O.U.G. nr. 102/1999 și celealte reglementări. Raportul juridic dirinte angajator și angajat se concretizează în contractul individual de muncă încheiat între ei. Contractul individual de muncă este contractul în temeliu căruia o persoană fizică, denumite salariat, se obligă să presteze muncă pentru și sub autoritatea unui angajator, persoană fizică sau juridică în schimbul unei renumerări, denumite salariu. Contractul individual de muncă se poate încheia și pe durată nedeterminată, în condițiile expres prevăzute de lege. Încadrarea în muncă a persoanelor sub vîrstă de 15 ani este interzisă. Contractul individual de muncă se încheie în baza consumării părților, în formă scrisă, în limbă română. Obligația de încheiere a contractului individual de muncă în formă scrisă revine angajatorului. În situația în care contractul individual de muncă nu a fost încheiat în formă scrisă, se prezumă că a fost încheiat pe o perioadă nedeterminată, iar părțile pot face dovada prevederilor contractuale și a prestațiilor efectuate prin orice alt mijloc de probă. După încheierea contractului individual de muncă persoana angajată dobândește calitatea de salariat. Din această calitate decurg următoarele drepturi: dreptul la salarizare pentru munca depusă; dreptul la repaus zilnic și săptămânal; dreptul la concediu de odihnă anual; dreptul la acces la formarea profesională; dreptul la negocieri colectiv și individuală; dreptul la protecție în caz de concediere; dreptul de a constitui sau adera la un sindicat.

Angajatorului îi revin următoarele obligații: să informeze salariatul asupra condițiilor de muncă și asupra elementelor care privesc desfășurarea relațiilor de muncă; să asigure permanență condițiile tehnice și organizatorice avute în vedere la elaborarea normelor de muncă și condițile corespunzătoare de muncă; să acorde salariaților toate drepturile ce decurg din lege, din contractul colectiv de muncă aplicabil și din contractele individuale de muncă; să plătească toate contribuțile și impozitele aflate în sarcina sa, precum și să retină și să vireze contribuțile și impozitele datorate de salariat, în condițiile legii și să elibereze, la cerere, toate documentele care atestă calitatea de salariată solicitantului. Angajatorul poate încadra salariați cu program de lucru corespunzător unei fracțiuni de normă de cel puțin 2 ore pe zi, prin contracte individuale de muncă pe durată nedeterminată sau pe durată determinată, denumite contracte individuale de muncă cu timp parțial. Contractul individual de muncă cu timp parțial se încheie numai în formă scrisă și salariatul se bucură de drepturile salariaților cu normă întreagă, dar este interzisă efectuarea de ore suplimentare. În sensul O.U.G. nr.102/1999 și numai în contextul încadrării în muncă, prin persoană cu handicap se înțelege și persoana invalidă gradul III. Încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap se poate face prin crearea de locuri de muncă protejate, special organizate, în scopul eliminării impedimentelor de orice fel, prin asigurarea înlesnirilor și adaptărilor corespunzătoare. Persoanele cu handicap pot fi angajate și cu munca la domiciliu, ca în care persoana fizică sau juridică care le angajează are obligația de a asigura transportul la și de la domiciliu al materiilor prime și materialelor pe care le utilizează în activitate și al produselor finite pe care le realizează. Unitățile protejate pot organiza cursuri de calificare la locul de muncă pentru persoanele

és alapanyagok házhoz szállítása és az elkészített termékek elszállítása. A törvény által védett egységek a nagykorú sérült személyek számára a munkahelyen szakképző tanfolyamokat szervezhetnek. A munkahelyet kereső személyek számára a törvény által védett egységek által szervezett szakképző tanfolyamokat a munkanélküli biztosítás költségéből fedezik.

A törvény által védett egységeket létesíthetnek fizikai és jogi személyek, akik sérült személyeket alkalmaznak. Ezek lehetnek: jogi személyiséggel rendelkező kereskedelmi egységek, ahol az összalkalmazottak száma 30%-a egyéni munkaszerződéssel rendelkező sérült személy, részlegek, műhelyek vagy más gazdasági egységek, vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek egységei, amelyeknek önálló könyvelése van, és legkevesebb 30%-a az alkalmazottaknak egyéni szerződéssel rendelkező személy és családi vállalkozók, munkáltatói cél nélküli egyesület vagy alapítvány, amelyet legkevesebb egy sérült személy hozott létre; valamint az a sérült személy, akinek a törvény által engedélye van önálló gazdasági tevékenységre azzal a feltételel, hogy a törvény által előíranyzott társadalmi biztosítások hozzájárulásait kiegészítse.

A gazdasági egységek, amelyeknek legkevesebb 75 alkalmazottja van, valamint az előjároságok és közintézmények, amelyeknek legkevesebb 25 szerződéses funkciója van, kötelesek az összalkalmazottak 4%-nak megfelelő sérültet alkalmazni egyéni munkaszerződéssel.

Az egyéni munkaszerződéssel alkalmazott sérült személyeknek biztosítják az összes igazításokat és könyvtárakat, amelyek a nehézségek leküzdésére szükségesek az általuk kifejtett tevékenységekben. Minél pontosabban informáltak vagyunk, annál kevésbé vagyunk sebezhetőök a jogainkban, és szélesebb választási lehetőségeink vannak.

Bükki Orsolya jogvégzős
Fordította Réti Ilona

♦♦♦♦♦

Programok / Programe

Szovátai kirándulás
szervezése
2005. június 12

Organizarea excursiei la
Szovata
12 iunie 2005

cu handicap adulțe. Cursurile de calificare organizate de unitățile protejate vor fi finanțate din bugetul asigurărilor pentru șomaj, pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă. Unitățile protejate pot fi instituții de persoane fizice sau juridice care angajează persoane cu handicap. Unitățile protejate pot fi: agenți economici cu personalitate juridică, care au cel puțin 30% din numărul total de angajați persoane cu handicap încadrare cu contract individual de muncă; secții, ateliere sau alte structuri fără personalitate juridică din cadrul agentilor economici sau din cadrul organizațiilor neguvernamentale, care au contabilitate proprie și cel puțin 30% din numărul total de angajați persoane cu handicap încadrare cu contract individual de muncă și asociații familiale, asociații sau fundații fără scop lucrativ, constituite de cel puțin o persoană cu handicap, precum și persoana cu handicap care este autorizată, potrivit legii, să desfășoare activități economice independente, cu condiția achitării contribuților de asigurări sociale prevăzute de lege. Agenți economici care au cel puțin 75 de angajați, precum și autoritățile și instituțiile publice care au cel puțin 25 de funcții contractuale, sau obligația de a angaja persoane cu handicap cu contract individual de muncă într-un procent de cel puțin 4% din numărul total de angajați, respectiv din numărul de funcții contractuale prevăzute în statut de funcții.

Persoanelor cu handicap angajate cu contract individual de muncă li se asigură toate adaptările și înlesnirile necesare pentru înlăturarea oricăror impiedicări în activitatea pe care o desfășoară. Cu cât suntem mai (corect) informați cu atât suntem mai puțin vulnerabili în drepturile noastre și avem o paletă mai largă în posibilitățile de opțiune.

Bükki Orsolyaabsolventăla drept

Az 1%-os kampány a Nem
Kormányzati Szervezetek
Vásárán

Megtiszteltetés volt
számunkra résztvenni ezen
a közös programon más
szervezetekkel. Jó volt
láttni, hogy közös céljainkat
együtt erővel próbáljuk
létrehozni.

Ezúton köszönjük
mindazoknak is, akik
adójuk 1%-át
Egyesületünknek
adományozták!

Campania pentru 1% la
Târgul ONG

A fost o onoare să
participăm alături cu alte
organizații la această
campanie, unde s-a
dovedit să luptăm pentru
aceeași scop de a ajuta!
Cu această ocazie dorim
să și mulțumim la cei
care au avut încrederea să
doneze din venitul lor
global 1%!

♦♦♦♦♦

A Hifa-Ro Info szerkesztősége vigasztalást kíván a családnak a kelementelki **Totó József-Attila** (32 éves) mozgássérült barátunk elhunytá miatt érzetet fájdalmában

♦♦♦

Redacția Hifa-Ro Info își exprimă sincere condoleanțe și este alături de durerea familiei, pînă în următorii ani.

Președintele Asociației Hifa-Ro Info, **Totó József-Attila** (32 ani) prietenul nostru din Călimănești.

RENDELJEN ÉS VÁSÁROLJON!

Sérült és beteg személyek által készített képeslapokat!

COMANDĂ ȘI CUMPĂRĂ!

Felicitați confectionate de persoane cu deficiență fizică și bolnavi!

♦♦♦♦♦

Amennyiben tagja szeretné lenni Egyesületünknek, támogatni szeretné terveinket, vagy újságunkban szeretné írni, jelentkezzen!

Dacă dorîți să fiți membru al Asociației noastre, să ne ajutați în realizările proiectelor sau să publicați în ziarul nostru, să ne contactați!

HUMOR

Az egyik kisfiú új kutyát kap. Elviszi sétaulni, s út közben találkozik a barátjával.

- Jaj, de aranyos kutyád van! - kiált fel a barátja.

- Simogasd meg!

- Nem harap?

- Én is ezt szeretném megtudni!

♦♦♦

UMOR

Un băiețel primește un câine. Îl duce la plimbare și se-ntâlnește cu prietenul lui:

- Ce câine drăguț ai! – strigă prietenul

- Poți mânăgâia!

- Mușcă?

- Și eu asta a-și vrea să știu!

MEGVALÓSÍTOTT

TEVÉKENYSÉGEINK 2005-BEN

ACTIVITĂȚI REALIZATE ÎN 2005

Gyereknap (vajai óvoda, Maros megye), Szováta-i kirándulás sérült személyeknek

♦

Ziua copiilor din Văleni - jud. Mureș, Excursie la Sovata pentru persoane cu dizabilitate

♦♦♦

RÈSZTVETTÜNK

AM PARTICIPAT

1%-os kampányon a Nem Kormányzati Szervezetek vásárán

♦

Târgul ONG campania pentru 1%

KÉRJÜK, TÁMOGASSA! Földterület vásárlását, sérült személyek központjának létesítéséhez!!!

S.O.S. S.O.S. S.O.S.

VĂ RUGĂM SĂ SPRIJINIȚI!

Cumpărarea unui teren folosit la construirea unui centru pentru persoane cu deficiență fizică!!!

VERSENY

Válaszoljanak a következő kérdésre:
„Melyek az afrikai szavannák jellegzetes patásállatai?”

A helyes megfejtést küldjék el címünkre legkésőbb 2005. augusztus 25-ig.

♦♦♦

Előző lapszámunk kérésének megfejtése „Melyik állatot szelídítette meg leghamarabb az ember?”

A kutyát. A középső körkorból származó leletek tanúsága szerint akkor már hűséges társa volt az embernek.

CONCURS

Răspundeți la întrebarea:

Care sunt animalele cu copite specifice savanei africane?

Trimiteți răspunsul corect la adresa noastră, până la data de 25 august 2005.

♦♦♦

Răspunsul corect la ghicitoarea din numărul anterior
“Coarne n-are și împunge, Buză n-are și suge”

Albina

HIFA-RO INFO A Hifa-România Segítség Mindenkinek Egyestület negyedévi ingyenes hírlapja / Ziarul trimestrial gratuit al Asociației Hifa-România Ajutor pentru Toți

Főszerk./Redactor sef: Simon Judit-Gy, **Főszerkeszõ helyettes/Vice-Redactor sef:** Kalló Márton

Szerkeszti/Redactează: az egyesületi tagok / membrii Asociației,

Címünk/Adresanotă: Hifa-România, Op.Tg.Mureș 2Cp.222 Tel: 0265-24769, 0744-529742 Email:hifa_ro@yahoo.com

Bankszámlaszám/Cont bancar: BCR Tg-Mureș str. Gh. Doja 1-3, Hifa-România Ajutor pentru Toți,

RO67RNCCB360000069550001/ROL, RO83RNCCB360000069550004/EUR,

RO56RNCCB360000069550005/USD

Kérjük, adományozza adója 1%-at! / Vă rugăm, donați 1% din impozitul dumneavostră!

RO29RNCCB360000069550006/ROL1%

Cod fiscal: 13226582

Nyomatatja / Tipărește: Master Druck Tel: 0265-262359

TÁMOGATÁSRA VÁRÓ TERVEK 2005-BEN PROJECTE ÎN ASTEPTAREA SPONSORILOR ÎN 2005

Olyan családok felkeresése, akik felvállalnak nehéz anyagi helyzetben, családokban és családokon kívül élő gyerekek és fiatalok támogatását, Családok támogatása, Könyvkiadás (sérült személyek munkáival), Országos mozgássérültek és betegek Találkozója, Tanfolyamok sérült személyeknek, Tanfolyamok sérült személyek lelkai, fizikai gondozásáról, Fraternitas: havi és éves találkozók, kirándulások, Gyerek tábora

♦♦♦♦♦

Căutarea unor familii care pot și doresc să sprijine copii și tineri, care trăiesc în familie sau în afara ei și au dificultăți materiale, Sprijinirea familiilor în dificultate, Publicarea unor cărți (lucrările persoanelor cu deficiență fizică), Întâlnire pe tară a persoanelor cu deficiență fizică și bolnave, Cursuri pentru persoane cu deficiență, Cursuri despre viața persoanelor cu dizabilitate, asistență socială, Fraternitas: întâlniri lunare și anuale, excursii, Tabără pentru copii

TÁMOGATJÁK TEVÉKENYSÉGÜNKET 2004-BEN CEI CARE NE SPRIJINĂ ÎN 2004

A LAP MEGJELENÉSÉT
TÁMOGATTA A
COMMUNITAS
ALAPÍTVÁNY

EDITAREA ZIARULUI A
POST SPONSORIZATĂ DE
FUNDATIA COMMUNITAS

HIFA-AUSTRIA, MARKÓ BÉLA
RMDSZ elnök / președinte UDMR,
KÖZALAPÍTVÁNY, BIG IMPREST SRL, AMIC PROD SRL, ZIMEX SRL
(Marosszentgyörgy / Sâng. de Mureș), MASTER DRUCK, TORDAI IMPEX SRL,
ALY MONY COM SRL (Bolintineni / Bâlănfalva), SC ALLCOLORS SRL
(Nyárád / Ungheria Mureș), SÁNTHA TIBOR, MEZEISTVÁN, ALFEUS
ROMBAT (Iuliu Maniu 40), SIKÓ ÉVA, ROM HOLMA SRL, MINI PRIX,
Marosvásárhely-i KERESZTELŐ SZT. JÁNOS TEMPLOM / BISERICA
ROMANO-CATOLICĂ DIN CENTRU Tg-Mureș, CASA DEUS PROVIDEBIT
HÁZ Marosvásárhely / Tg-Mureș, TRANSPORT LOCAL SA, PONDEROSA SRL,
FOMCO SRL (Marosszentgyörgy / Sâng. de Mureș), MAROSVÁSÁRHELYI
POLGÁRMESTERI HIVATAL / PRIMĂRIA TG-MUREŞ, GHERMAN
ELISABETA

Segíts, hogy segíthessünk! Ajută, ca să putem ajuta!
KÖSZÖNÜK! / MULTUMIM!

Barátunk a marosvásárhelyi Rádió

A kedves hallgatók 2005-ben is kéthavonta hallhatnak sérült személyek életéről, problémáiról László Edit Családi album műsorában 17,30-tól.

Prietenul nostru este Radio Mureș

Și în 2005 veți putea auzi bilunar despre viața și problemele persoanelor cu deficiență în emisiunea lui László Edit difuzată în limba maghiară *Album de familie*, de la orele 17,30.

KÉRJÜK, TÁMOGASSA! Földterület vásárlását, sérült személyek központjának létesítéséhez!!!
S.O.S. S.O.S. S.O.S.
VĂ RUGĂM SĂ SPRIJINIȚI!
Cumpărarea unui teren folosit la construirea unui centru pentru persoane cu deficiență fizică!!!